

Tillväxtpolitisk utblick

| Aktuellt om tillväxtpolitik | Nummer 1 | April 2007 |

Svenskt nyföretagande i ett internationellt perspektiv

Peter Vikström, Lars-Fredrik Andersson och Sandro Scocco, ITPS

Detta nummer av Tillväxtpolitisk utblick diskuterar med hjälp av tillgänglig internationell statistik hur nyföretagandet i Sverige förhåller sig till nyföretagandet i andra länder.

Analysen är föranledd av den breda debatt som finns om nyföretagandet i Sverige och där jämförelser med andra länder utgör viktiga argument.

Ett stort problem med att jämföra nyföretagandet i olika länder är att det finns olika källor som alla

har olika brister när det gäller jämförbarheten. Detta innebär att det inte går att dra enkla och entydiga slutsatser om det svenska nyföretagandets omfattning.

Genomgången av de olika statistikällorna visar att det inte går att belägga att Sverige på något anmärkningsvärt sätt avviker från EU-genomsnittet vare sig när det gäller starten av nya företag eller andelen småföretagare i ekonomin om hänsyn tas till statistikens jämförbarhet.

ITPS har i en nyligen publicerad rapport om företagsdynamik och tillväxt ifrågasatt fokuseringen på den kvantitativa aspekten, det vill säga behovet av ett ökat antal nyetableringar. ITPS drar i stället slutsatsen att större fokus bör läggas på kvalitativa aspekter av nyföretagandet.

Huruvida en högre eller lägre omsättning av företag (företagsdynamik) bidrar mer eller mindre till produktivitetstillväxten är svårt att fastställa.

Inledning

I Sverige har det under lång tid funnits en bred debatt om nyföretagandet. Utgångspunkten är ofta internationella jämförelser. Den slutsats som generellt dragits är att Sverige har ett för lågt nyföretagande och på sikt riskerar förlora i konkurrenskraft, tillväxt och sysselsättning. Framför allt sysselsättningsperspektivet har haft en framträdande position, eftersom många studier visar att det är i nya och små företag som jobben under de senaste årtiondena skapats, inte i de stora etablerade företagen. Svenskt Näringsliv har genom sin "kris- och framtidskommission" argumenterat för att det behövs ett stort antal nya företag för att skapa ny sysselsättning och tillväxt i framtiden¹. Inom politiken finns det över hela den politiska skalan en samsyn om att entreprenörskap och småföretagande är viktigt. Ett mål för näringspolitiken är att skapa förutsättningar för fler och växande företag².

ITPS har i en nyligen publicerad rapport om företagsdynamik och tillväxt ifrågasatt fokuseringen på den kvantitativa aspekten, det vill säga behovet av ett ökat antal nyetableringar. ITPS drar istället slutsatsen att större fokus bör läggas på kvalitativa aspekter av nyföretagandet. Fler nya företag är inte tillräckligt, utan det krävs även att en stor andel av dessa har stor överlevnadspotential och förmåga till tillväxt. Det är dessa egenskaper som på sikt bidrar till ökad produktivitetstillväxt och tillväxt.

En viktig utgångspunkt för analysen i ITPS rapport är att Sveriges position i "nyföretagandeligan" inte på något anmärkningsvärt sätt avviker från ett EU-genomsnitt. Exakta jämförelser är svåra på grund av den internationella statistikens bristande kvalitet och skillnader i ländernas näringsstruktur. Denna syn på Sveriges position har kraftigt ifrågasatts.

Syftet med denna artikel är att diskutera olika sätt att mäta nyföretagande, redovisa vilka källor för internationella jämförelser av nyföretagande som finns samt diskutera vilka slutsatser som kan dras avseende nivån på det svenska nyföretagandet. Fokus ligger både på

nyföretagandet och på andelen företagare. Andelen företagare förs ofta fram som en mer relevant indikator på dynamik och entreprenörskap än antalet nystartade företag, eftersom en företagare kan ha startat flera företag. Därigenom överskattas graden av entreprenörskap om enbart de nya företagen räknas.

Nyföretagandets roll i ekonomin

I alla marknadsekonomier är den process där nya företag skapas och gamla försvinner en omistlig del av det ekonomiska systemet. Det finns idag en bred forskning som både teoretiskt och empiriskt argumenterar för nyföretagandets - och entreprenörens - centrala roll i en marknadsekonomi.

Det totala antalet företag i ekonomin är ett resultat av hur många företag som tidigare skapats (stockens storlek) och hur många som tillkommer respektive försvinner samma år. Ett ökat antal nya företag innebär dock inte per automatik att totala antalet företag ökar.

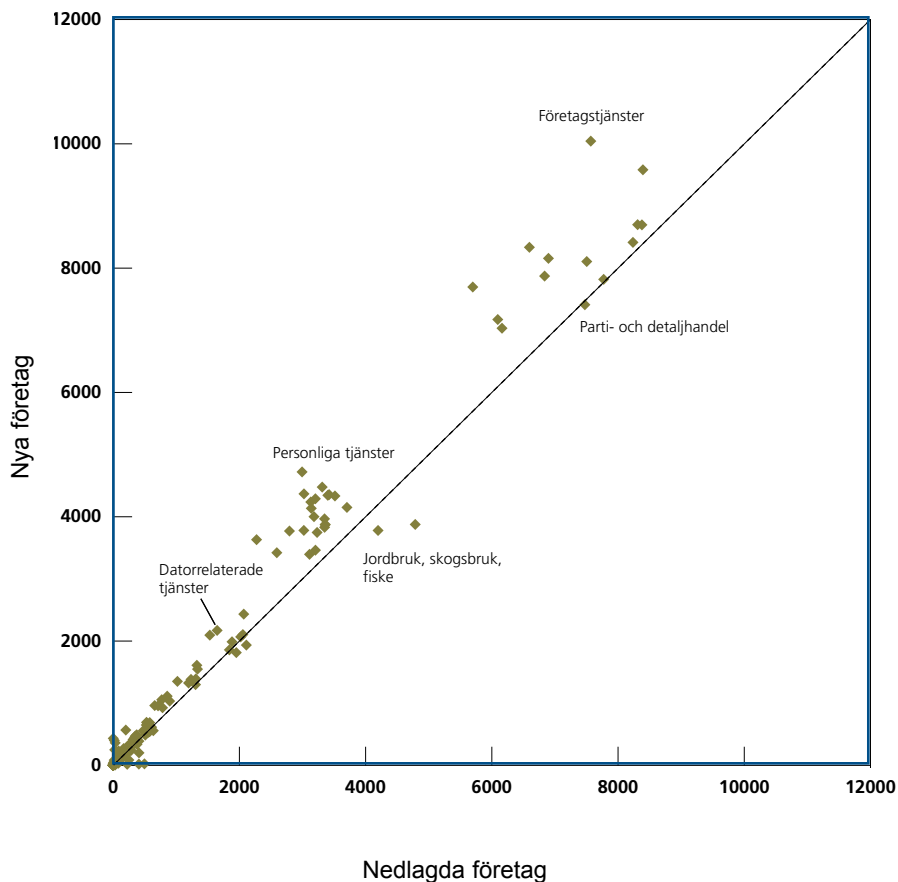
Figur 1 visar ett tydligt samband mellan antalet nya och nedlagda företag i en bransch, det vill säga samtliga branscher ligger relativt nära 45-graderslinjen. Startas många företag i en bransch kommer också många företag att läggas ned.

Det finns inget samband mellan att det startas många företag och att företagsstocken växer. Ser vi exempelvis till parti- och detaljhandel startades det relativt många företag och ändå minskade företagsstocken. Inom datorrelaterade tjänster - med ungefär en fjärdedel så många nystartade företag - växte istället företagsstocken.

Att de flesta branscherna i figuren ligger ovanför den inlagda 45-graderslinjen visar att antalet nya företag under perioden i de flesta branscher varit större än antalet nedlagda företag.

Huruvida en högre eller lägre omsättning av företag (företagsdynamik) bidrar mer eller mindre till produktivitetstillväxten är dock svårt att fastställa. En hypotes kan vara att det i de länder där företags-

Figur 1. Nya och nedlagda företag per bransch, 1998 till 2004.

Källa: ITPS, Individ- och företagsdatabasen.

dynamiken är mindre intensiv, finns en risk att ”högriskprojekt” inte kommer till stånd i samma utsträckning som i länder där företagsdynamiken är mer intensiv. Detta skulle kunna innebära att revolutionerande idéer inte kommer ut på marknaden i samma utsträckning i länder med en mindre intensiv företagsdynamik³.

Samtidigt kan man påpeka att kvantitet inte är allt. Den analys som ITPS gjort av företagsdynamikens betydelse för produktivitet och tillväxt⁴ pekar på att det från en tillväxtskyvinkel har betydelse vilken kvalitet de nystartade

företagen har. Med detta avses om de nya företagen har en god potential för produktivitetstillväxt och möjlighet att ta marknadsandelar från andra företag.

Företag med liten verksamhet och kort överlevnadstid skapar enbart en temporär turbulens som har få bestående effekter på den aggregerade produktivitetstillväxten eller på konkurrensförhållandena. Inom entreprenörsforskningen finns det även resultat som pekar på faran av att ”överinvestera” i entreprenörskap med samhällsekonomiska förluster som följd⁵.

Fotnoter (sid 2-3):

1. Svenskt näringsliv (2006).
2. Se till exempel den förra socialdemokratiska regeringens näringspolitiska program ”Innovativa Sverige” och den av den nuvarande regeringen nyligen publicerade ”Strategi för regional konkurrenskraft”.
3. Se tex Ström och Zackrisson (2006) insolvenslagstiftningens betydelse för nyföretagandet.
4. Andersson (2006).
5. För en diskussion av detta se Parker, (2006), s36-38.
6. För mer information om utförandet av undersökningen se ITPS (2006).

Nyföretagandet i Sverige

Statistik om nya företag kan samlas in på olika sätt. Man kan urskilja två huvudsakliga metoder:

- Uppgifter från företagsregister i form av nyregistreringar
- Uppgifter från enkäter

I Sverige publiceras statistik som bygger på bägge formerna av uppgiftsinhämtande. Bolagsverkets statistik över nyregistreringar av företag används i olika sammanhang som statistik över nyföretagande. Bland annat använder organisationen Nyföretagarcentrum sig av Bolagsverkets siffror för sin nyföretagarbarometer.

Den officiella svenska statistiken över nystartade företag tas fram av ITPS på grundval av uppgifter insamlade från enkäter. ITPS statistik bygger på nyregistreringar och nyaktiveringar i SCBs företagsregister. Baserat på dessa görs ett slumpmässigt urval av företag som sedan får svara på en enkät⁶. Uppgifterna om nystartade företag skiljer sig åt beroende på metod, vilket visas i tabell 1 på nästa sida.

De båda källorna visar en likartad utveckling över tiden, men nivån är betydligt högre för de siffror som baseras på Bolagsverkets registreringar än ITPS siffror. Anledningen är skillnader i definitionen av vad som utgör ett nystartat företag.

I den officiella statistiken publicerad av ITPS räknas endast genuint nystartade företag, vilket innebär att företag som byter ägare eller som byter företagsform inte räknas som nya företag.

I Bolagsverkets registreringar inkluderas även förändringar av befintliga företag som föranleder en registrering, vilket gör att antalet nystartade företag blir högre.

Båda metoderna har sina för- och nackdelar. Registermetoden har fördelen att den är heltäckande och att det går att snabbt få fram aktuella data. Nackdelen är att man riskerar att få med företag som inte bör räknas som nya och att

Ett stort problem för statistikens jämförbarhet är att företagsregistren inte är likartat uppbyggda i olika länder.

Den vanligaste indikatorn på nyföretagandet inom ramen för den företagsdemografiska statistiken är att beräkna förhållandet mellan antalet nystartade företag och antalet redan existerande företag. Denna indikator gör det möjligt att jämföra nyföretagandets storlek mellan länder av olika storlek.

Tabell 1. Nya företag i Sverige 2002-2005 enligt ITPS och Nyföretagarcentrum. Årliga förändringar inom parentes.

Källa	2002	2003	2004	2005
Nyföretagarbarometern	48637	47650 (-2,0%)	55140 (+15,7%)	55448 (+5,6%)
ITPS	37348	36413 (-2,5%)	41792 (+14,7%)	44585 (+6,7%)

Källa: ITPS och Nyföretagarcentrum (www.nyforetagarcentrum.se)

det endast finns ett begränsat antal uppgifter om de nya företagen som kan samlas in.

Enkätmetoden har fördelen att man kan säkerställa att man fångar in en önskvärd population av nya företag och att det även går att samla in uppgifter som inte går att få tag på annat sätt, till exempel motiv till företagsstart och hur företaget är finansierat. Nackdelen med enkätmetoden är att det inte går att dela upp materialet i detalj på grund av statistiska felmarginaler samt att aktualiteten blir sämre.

Bägge metoderna har sålunda sitt existensberättigande. Det gäller bara som användare att vara medveten om hur man skall tolka resultaten så att missvisande slutsatser inte dras.

Har Sverige ett lågt nyföretagande?

Den officiella statistiken över nyföretagande som publiceras av ITPS har ingen motsvarighet i andra länder. Den internationella statistiken över nystartade företag bygger på uppgifter hämtade från företagsregister. Den generella metod som används för att beräkna antalet nystartade företag brukar benämnas Företagsdemografi (eng. Business demography). Ett stort problem för statistikens jämförbarhet är att företagsregistren inte är likartat uppbyggda i olika länder.

Både OECD och Eurostat samlar in och publicerar data över nystartade företag baserat på registerdata från olika länder. OECD:s företagsdemografiska data (Structural and demographical business statistics) har problem med jämförbarheten på grund av att man inte har hunnit så långt med arbetet att harmonisera

dataframtagningen i de olika medlemsländerna för vilka man publicerar statistik. På grund av detta riktas en varning av OECD till användaren för att använda deras data för att jämföra frekvensen av nyföretagande mellan länder och dra alltför långtgående slutsatser⁷.

Inom EU har arbetet med att harmonisera den företagsdemografiska statistiken nått längre. Sedan mitten av 1990-talet har ett projekt pågått i syfte att ta fram harmoniserade data över företagsstarter och nedläggningar. Ett problem är att inte alla EU-länder deltar i detta projekt. Bland annat finns inte stora länder som Frankrike och Tyskland med, vilket gör att det är svårt att få en fullständig bild av hur nyföretagandet ser ut i hela EU.

Inom ramen för detta projekt har det definierats vad som ska avses med ett nytt företag och vilka storlekar på företagen och branscher som ska inkluderas i statistiken. Trots dessa försök att harmonisera statistiken är det fortfarande stora skillnader i hur företagsregistren är uppbyggda mellan olika länder, vilket gör att jämförbarheten inte är fullständig.

Den vanligaste indikatorn på nyföretagandet inom ramen för den företagsdemografiska statistiken är att beräkna förhållandet mellan antalet nystartade företag och antalet redan existerande företag. Denna indikator gör det möjligt att jämföra nyföretagandet mellan länder av olika storlek.

I figur 2 visas data från Eurostats företagsdemografi. För att illustrera svårigheterna att tolka det som statistiken visar har antalet nystartade företag relaterats till olika storheter. Den första storheten är företagsstocken. Då beräknas nyföretagandet som antalet nya företag delat med antalet aktiva företag. Den andra normaliseringsenheten är befolkningens storlek.

Med denna bas beräknas nyföretagandet som antalet nya företag delat med befolkningen. För att kombinera dessa två relationsmått har ett tredje mått beräknats. Det måttet beräknas som antalet nya företag delat med företagsstockens storlek om alla länder hade lika många företag per 1000 invånare.

När antalet nya företag delas med den existerande företagsstocken har Sverige den lägsta nyföretagarandelen i urvalet. Eftersom det i Sverige finns relativt många företag per 1000 invånare (55 företag per 1000 invånare, jämfört med genomsnittet i jämförelsegruppen 51 företag per 1000 invånare), skulle företagsstocken vara mindre om antalet företag per 1000 invånare var detsamma i Sverige som i genomsnittet för länderna i jämförelsen.

När andra relationsmått används, såsom befolkning eller normaliserad företagsstock, hamnar Sverige nära genomsnittet för länderna som ingår i jämförelsen.

Av figur 2 framgår att Storbritannien, som har det högsta nyföretagandet i jämförelsegruppen när man normaliserar mot företagsstocken, har lägre nyföre-

tagande än Sverige om man normaliserar nyföretagandet mot befolkningen. Detta beror på att antalet företag i relation till befolkningen är mycket lågt i Storbritannien jämfört med Sverige.

Det högsta nyföretagandet finns i Italien, Portugal och Spanien, som dels tycks ha en annan företagsstruktur, med många små företag, dels högt nyföretagande. Nyföretagandet är också högt i Danmark och Norge.

Måttet på nyföretagandet är alltså inte oberoende av vilket relationsmått som används vid internationella jämförelser. Vilket mått man bör använda beror naturligtvis på vad man avser belysa.

En viktig anledning till att använda befolkningen som normaliseringsfaktor är att det är individer som startar företagen. Därigenom är det intressantare att veta hur stor andel av befolkningen som startar företag än hur stor andel av de existerande företagen som de nya företagen utgör.

Den svenska befolkningens benägenhet att starta företag avviker inte påtagligt från andra jämförbara länder.

Har Sverige en låg andel företagare?

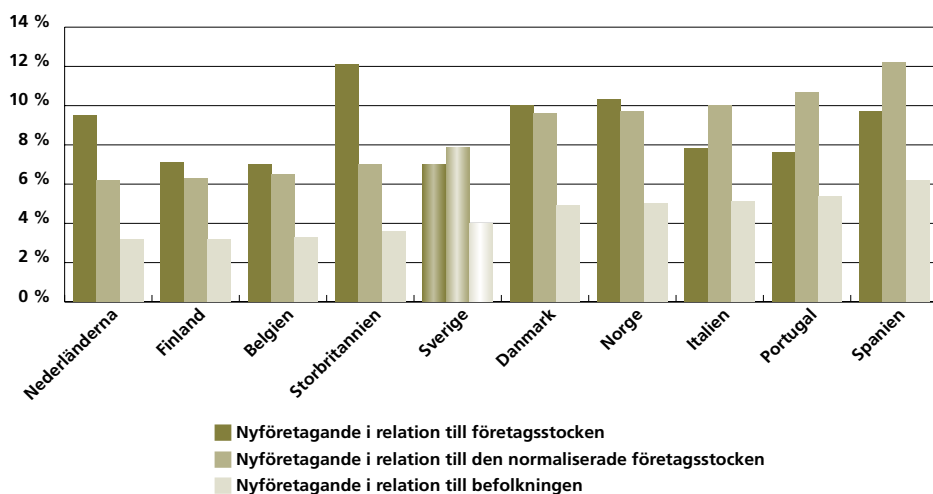
Om fokus läggs på företagaren i stället för företaget finns det ytterligare källor som kan användas för att jämföra förekomsten och utvecklingen av företagandet. Eurostat publicerar inom ramen för undersökningen Labour Force Survey (LFS) kvartalsvisa uppgifter om sysselsättningen i EU-länderna och där ingår även sysselsatta som klassificeras som egna företagare. Den svenska arbetskraftsundersökningen (AKU) utgör grunden för de svenska data som rapporteras in till EU inom ramen för LFS. Sedan 2005 har en omfattande harmonisering genomförts vilket ökar jämförbarheten⁸.

I figur 3 (på nästa sida) visas andelen företagare enligt LFS, dels totalt, dels uppdelat på sektorer. I figuren visas Sveriges andel samt medel- och medianvärdet för EU. Medianvärdet kan vara en mer rättvisande jämförelse när fördelningen av företagarandelen är skev, vilket här är fallet (några länder som Grekland, Italien och Portugal har en relativt hög företagarandel). I en bilaga till detta faktablad finns en tabell med detaljerade uppgifter om företagarandelen för respektive land.

I privat sektor exklusive jordbruk ligger Sverige (12,6 %) nära EU-genomsnittet, något under medianen (13,0 %) och medelvärdet (13,6 %). I denna den konkurrensutsatta delen av ekonomin, där det inte finns mer omfattande regleringar som påverkar nyföretagandet, verkar det som om Sverige presterar som EU i genomsnitt. Sverige ligger före länder som Danmark, Österrike, Frankrike, Nederländerna och Finland, men efter Storbritannien, Irland, Island och Belgien. Ser vi till den offentliga sektorn ligger Sverige på 4,6 % markant lägre än EU-snittet på 6,6 % och de länder som ligger lägre är bara Norge, Danmark, Slovenien och Österrike.

Med tanke på att den offentliga sektorn svarar för en relativt hög andel av sysselsättningen i Sverige förklarar den lägre

Figur 2. Antalet nya företag i förhållande till företagsstocken, normaliserad företagsstock samt befolkning i Nederländerna, Finland, Belgien, Storbritannien, Sverige, Danmark, Norge, Italien, Portugal och Spanien år 2000.

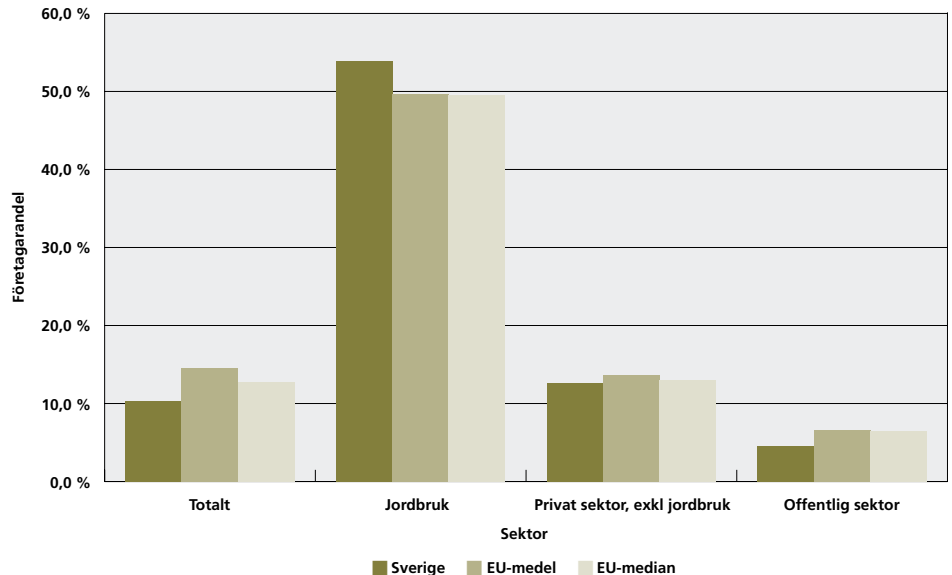
Anm. [1] Normaliserad företagsstock är företagsstockens storlek i landet, om antalet företag per 1000 invånare vore 51 företag per 1000 invånare (genomsnittet för länderna i urvalet). [2] Nyföretagandet i relation till befolkningen är multiplicerat med 10, för att skalan skall bli någorlunda lika med de olika normaliseringarna.

Källa: Eurostat. Serien sorterad i stigande ordning enligt nyföretagande i relation till befolkningen.

Ett klart problem med GEM-studien är att den på grund av relativt få utförda intervjuer i respektive land ger relativt stora statistiska osäkerheter, vilket försvårar jämförelser mellan länder.

Tillgänglig statistik ger sålunda vid handen att Sverige inte avviker på något anmärkningsvärt sätt, utan placerar sig någonstans i mitten när det gäller nyföretagandet och andel företagare.

Figur 3. Företagarandelen totalt och fördelad på sektorer, kvartal 3, 2005, Sverige och EU-medel- och medianvärde.

Källa: Eurostat, New Cronos

Anm. Med offentlig sektor avses NACE avd L till Q, vilka omfattar de tjänstebranscher där den offentliga sektorn dominerar i svensk ekonomi. Data för den offentliga sektorn avser 2 kvartalet 2006.

andelen här varför Sverige även har en lägre andel för den totala ekonomin. Eftersom företagarandelen verkar vara på EU-nivå i de delar av ekonomin som saknar hinder för etableringar, verkar förklaringen till Sveriges lägre position totalt inte vara en brist på företagare utan att en större del av ekonomin är skattefinansierad och reglerad.

Det är sålunda i hög utsträckning en fråga om hur olika länder valt att organisera vård, skola och omsorg. Detta är emellertid en helt annan fråga än om Sverige är dåligt på nyföretagande och entreprenöriell verksamhet på den privata marknaden.

Företagare i OECD-länderna

Det holländska konsultbolaget EIM har inom ramen för ett forskningsprogram om småföretag och entreprenörskap tagit fram en databas (COMPENDIA) över företagare i OECD-länderna. Detta forskningsprogram är finansierat av det nederländska näringsdepartementet och bedrivs i samarbete med universitet och

forskare⁹. Databasen COMPENDIA utgår ifrån den arbetskraftsstatistik som OECD publicerar och denna justeras sedan för att jämförelser över tid och mellan länder skall bli så rättvisande som möjligt. Justeringarna rör främst hur företagare i eget aktiebolag skall räknas, eftersom detta varierar mellan länder och över tid.

I många länder räknas företagare i eget aktiebolag som anställda, men grundprincipen i COMPENDIA är att dessa skall räknas som företagare¹⁰. Huvudindikatorn i COMPENDIA är andelen företagare av den totala arbetskraften i respektive land. Det går även att i COMPENDIA beräkna andelen företagare av antalet sysselsatta, vilket ger ungefär samma resultat som LFS.

I likhet med LFS placerar sig Sverige nära medianen för de länder som ingår i databasen om man ser till privat sektor exklusive jordbruk. Den lägre totalen kan även i detta fall förklaras med att företagandet i den offentliga sektorn är lägre än i andra länder. Denna del av ekonomin går emellertid inte att särskilja

i COMPENDIA på samma sätt som i LFS.

I privat sektor exklusive jordbruk har Sverige en större andel än länder som Frankrike, USA, Finland och Tyskland, men lägre än Nederländerna, Storbritannien, Irland och Kanada. Sett till hela ekonomin ligger Sverige endast före Norge, Danmark och Luxemburg och strax efter länder som USA, Frankrike, Schweiz och Tyskland.

GEM-studien flitigt använd

En flitigt använd källa för att mäta graden av entreprenöriell aktivitet är den så kallade GEM-studien (Global Entrepreneurship Monitor)¹¹. Denna är en enkätundersökning i ett stort antal länder och som syftar till att mäta graden av entreprenöriell aktivitet. I varje land intervjuas ungefär 2000 personer om de är engagerade i att driva eller om de är på väg att starta ett nytt företag. Utifrån enkätsvaren bildas ett antal indikatorer som kan användas för att jämförelser. Den grundläggande indikatorn, Early Entrepreneurship Activity, mäter andelen av befolkningen som antingen är delaktig i någon form av process som kan leda till ett nytt företag eller som driver ett företag yngre än 42 månader. Huvudindikatorn i GEM är alltså något helt annorlunda än att mäta antalet faktiskt nystartade företag. GEM måste därför ses som ett komplement till andra källor som på ett mer direkt sätt mäter nya företag och företagare.

Ett klart problem med GEM-studien är att den på grund av relativt få utförda intervjuer i respektive land ger relativt stora statistiska osäkerheter, vilket försvårar jämförelser mellan länder. Till denna slumpmässiga felmarginal kommer även det faktum att undersökningen genomförs på olika sätt i olika länder, vilket också påverkar jämförbarheten. Skillnader i intervjumetod, svarsfrekvenser och stratifieringsförfaranden påverkar slutresultatet åt olika håll i olika länder.

Av resultaten för GEM 2006 framgår det att Sverige hamnar tredje sist av en rad både OECD- och utvecklingsländer. På grund av undersökningens utformning med endast cirka 2000 enkäter i varje

land finns stora statistiska felmarginaler, vilket medför att det inte finns någon statistiskt säkerställd skillnad mellan Sverige och 11 andra länder, inklusive Belgien, Tyskland, Frankrike och Finland. Undersökningen toppas av Peru, Colombia, Filipinerna och Jamaica¹². Denna position har Sverige haft under alla de år som GEM har genomförts, vilket betyder att Sveriges låga värde inte enbart kan förklaras med ett statistiskt slumpfel. Förutom att det faktiskt kan vara så att Sverige har en lägre andel av befolkningen involverad i den typ av aktivitet som GEM definierar, så kan även en del av förklaringen vara att det finns en systematisk bias i resultatet på grund av att undersökningsmetodiken skiljer sig mellan olika länder¹³.

Exakt vilken effekt detta har går inte att säga i nuläget utan måste utredas närmare. GEM mäter också faktiskt etablerade företag yngre än 42 månader. I det sammanhanget placerar sig Sverige betydligt högre, men återigen avviker Sverige inte särskilt mycket från andra jämförbara länder om hänsyn tas till den statistiska felmarginalen. Detta innebär att för Sveriges vidkommande så verkar inte den lägre entreprenöriella aktiviteten så som den mäts av GEM leda till ett lågt antal nystartade företag. Det är alltså inte helt lätt att dra säkra och entydiga slutsatser från GEM-undersökningen.

Fotnoter (sid 4-8):

7. Vale, (2006)

8. Data från LFS publiceras även i rapporten Employment Europe, men det är viktigt att notera att uppgifterna om företagarnas andel av de sysselsatta där inte kommer från LFS utan från nationalräkenskaperna. Därför är siffran för företagandelen lägre än vad som presenteras här. I nationalräkenskaperna definieras företagare mer begränsat, bland annat ingår inte företagare som har aktieboloag.

9. Se www.eim.net för detaljer. På hemsidan finns även forskningsrapporter om småföretag och entreprenörskap att ladda ner.

10. För mer detaljer om databasens uppbyggnad se van Stel (2003).

11. Se GEMs hemsida för mer information om GEM-studien, www.gemconsortium.se

12. I den senaste GEM-rapporten för Sverige lyfts det fram att "I de flesta europeiska länderna, inklusive Sverige (4 procent), är mellan 2 till 6 procent av den vuxna befolkningen involverad i entreprenöriella aktiviteter. Norge är undantaget med 8 procent.", se Delmar och Aronsson, (2001), s6.

13. Reynolds, P. (2002)

14. Wennekers, S. (2006), s16.

15. Henreksson, M och Stenkula, M (2006), Företagsstruktur och nyföretagande i Sverige.

Slutsatser

Tillgänglig statistik ger sålunda vid handen att Sverige inte avviker på något anmärkningsvärt sätt, utan placerar sig någonstans i mitten när det gäller nyföretagandet och andel företagare.

Den enda källa som delvis motsäger den bilden är GEM-studien. Vad detta beror på är svårt att säga med fullständig säkerhet, men GEM-studien dras med en del statistiska osäkerheter samtidigt som den inte mäter nystartade företag eller företagande i strikt mening, utan en mängd aktiviteter som klassas som entreprenöriella.

Det kan vara så att entreprenörer i Sverige är mer målinriktade, det vill säga att de som börjar fundera på att starta eget i större utsträckning än andra också blir företagare. Den tolkningen är rimlig för att få ihop resultaten från GEM-studien med resultaten från andra statistikkällor.

Vidare behövs det för att ytterligare analysera svenskt nyföretagande att hänsyn tas till skillnader i näringslivsstruktur och sysselsättningsgrad. I ett land som Sverige, som har en relativt stor del av ekonomin inom kapitalintensiv tillverkningsindustri, är det

Tillväxtpolitisk utblick

I Tillväxtpolitisk utblick presenterar vi korta, tematiska artiklar om aktuella och tillväxtrelevanta frågor. Innehållet speglar ITPS verksamhet i Sverige och utlandet. Artiklarna är skrivna av ITPS analytiker och ibland av särskilt inbjudna skribenter.

Vi vill uppmuntra till dialog. Kontakta redaktören om du har frågor eller synpunkter. Citera oss gärna.

Ansvarig utgivare:
Sture Öberg
sture.oberg@itps.se

Redaktör:
Birger Ekerlid
birger.ekerlid@itps.se

Författare:
peter.vikstrom@itps.se
lars-fredrik.andersson@itps.se
sandro.scocco@itps.se

Kostnadsfri prenumeration:
publikationer@itps.se

ISSN-nummer: 1652-7879

ITPS

Postadress:
Studentplan 3
831 40 Östersund

Besöksadress:
Östersund: Studentplan 3
Stockholm: Tegelbacken 4

Telefon: 063 16 66 00
Fax: 063 16 66 01

E-post: info@itps.se
Hemsida: www.itps.se

rimligt att företagen är större och färre jämfört med länder som har större del av ekonomin inriktad mot konsumentinriktade tjänster.

På samma sätt kommer länder som Sverige med högre sysselsättningsgrad att missgynnas, eftersom antalet företagare ska slås ut på fler sysselsatta. Framför allt visar internationella jämförelser att länder med en hög förvärvsfrekvens bland kvinnor tenderar att ha en låg företagandel¹⁴.

Om man gör räkneexperimentet att alla länder skulle ha samma sysselsättningsgrad som Sverige, skulle Sverige avancera i rankingen över företagandelen för den totala ekonomin, enligt LFS från en 25:e plats till en 19:e plats, och därigenom placeras högre än bland annat Tyskland, Frankrike och Ungern.

Referenser

- Andersson, F. (2006), Företagsdynamik och tillväxt, ITPS rapport A2006:016.
- Delmar, F och Aronsson, M. (2001), Entreprenörskap i Sverige, Rapport 2001:1, ESBRI.
- Henreksson, M och Stenkula, M (2006), Företagsstruktur och nyföretagande i Sverige.
- ITPS (2006), Nyföretagandet i Sverige 2004 och 2005, S2006:005.
- Parker, S. C. (2006), The Economics of Entrepreneurship: What we know and What We Don't, Foundations and trends Trends in Entrepreneurship, vol 1, no 1.
- Reynolds, P. (2002), GEM 2000 Adult Population Survey – 2000 – Data Collection Operations Manual.
- Ström, M. och Zackrisson, M. (2006), Rätten att misslyckas – En studie av insol-

Den bild som presenterats att företagandet och företagandelen i Sverige inte avviker från EU-snittet är också förenlig med statistiken över svenska företags storleksstruktur. I Sverige avviker inte andelen små företag eller andelen sysselsatta i små företag från EU-snittet¹⁵.

Sammanfattningsvis är bilden att företagandet i Sverige inte avviker på ett påtagligt sätt från jämförbara länder. Som visats i det här materialet ligger det på en ungefärlig genomsnittlig EU-nivå. Den relativt lägre nivån på företagandelen totalt sett förklaras till största delen av att Sverige har en reglerad offentlig tjänstesektor. I den konkurrensutsatta delen av ekonomin finns det inga tecken på att företagandet skulle vara onormalt lågt.

- venslagstiftningar i EU och USA samt dess konsekvenser för entreprenörskap, ITPS rapport A2006:010.
- Svenskt näringsliv (2006), Ett manifest för 500 000 nya jobb., 2006
- Vale, S. (2006), The International Comparability of Business Start-up Rates-Final Report, OECD Statistics working paper, STD/DOC(2006)4.
- van Stel, A. (2003), COMPENDIA 2000.2: A Harmonized Set of Business Ownership Rates in 23 OECD Countries, Research Report H200302.
- Wennekers, S. (2006) Entrepreneurship at Country Level; Economic and Non-Economic Determinants, Rotterdam: ERIM.

Bilaga

Företagarandel enligt LFS och Compendia

Datamaterialet för COMPENDIA avser 2002 och för LFS 3 kvartalet 2005, utom för offentlig sektor då data avser 2 kvartalet 2006. Olika kvartal har använts för att få så stor täckning av länder som möjligt.

Land	LFS				COMPENDIA		
	Totalt	Jordbruk	Privat sektor exkl jordbruk	Offentlig sektor	Totalt	Jordbruk	Privat sektor exkl jordbruk
Australien					19,6%	44,2%	19,4%
Belgien	13,1%	57,9%	15,8%	7,2%	13,3%	54,8%	15,7%
Bulgarien	12,1%	48,7%	10,8%	-			
Cypern	19,0%	43,4%	22,6%	12,8%			
Danmark	8,8%	44,5%	8,6%	4,1%	8,3%	40,0%	10,1%
Estland	8,0%	21,5%	6,9%	3,7%			
Finland	12,4%	59,2%	11,3%	-	12,2%	62,2%	12,3%
Frankrike	10,5%	59,9%	9,6%	5,7%	10,5%	41,1%	12,6%
Grekland	29,8%	67,8%	30,7%	10,5%	31,7%	62,9%	27,8%
Irland	15,9%	75,8%	14,6%	6,8%	16,8%	71,8%	15,9%
Island	14,2%	45,0%	15,5%	-	16,5%	46,2%	17,5%
Italien	24,7%	44,7%	27,6%	-	22,3%	47,8%	24,8%
Japan					11,9%	35,7%	11,0%
Kanada					14,3%	35,3%	16,1%
Kroatien	20,7%	70,5%	13,4%	7,4%			
Lettland	11,7%	40,8%	6,5%	6,5%			
Litauen	14,0%	50,0%	8,4%	-			
Luxemburg	7,7%	70,6%	8,8%	-	6,3%	60,0%	6,5%
Malta	14,2%	51,9%	16,7%	5,0%			
Nederländerna	12,2%	44,9%	11,1%	7,3%	12,6%	44,4%	13,0%
Norge	8,1%	57,2%	6,5%	4,3%	8,8%	51,6%	9,7%
Nya Zeeland					18,5%	46,5%	20,6%
Polen	20,1%	64,6%	13,9%	5,1%			
Portugal	23,6%	79,1%	20,0%	8,7%	24,1%	92,4%	19,4%
Rumänien	20,9%	53,0%	8,1%	7,4%			
Schweitz					10,4%	60,0%	10,2%
Slovakien	12,6%	12,6%	15,0%	-			
Slovenien	11,4%	40,5%	8,4%	4,0%			
Spanien	16,7%	40,4%	18,3%		17,3%	44,6%	18,5%
Storbritannien	12,8%	49,2%	14,2%	8,8%	11,9%	61,3%	13,1%
Sverige	10,3%	53,9%	12,6%	4,6%	9,7%	45,1%	12,9%
Tjeckien	15,5%	17,5%	17,3%	9,3%			
Tyskland	10,9%	32,9%	11,6%	-	10,2%	33,5%	11,2%
Ungern	12,2%	32,6%	14,1%	6,0%			
USA					11,0%	39,4%	11,8%
Österrike	11,8%	60,9%	9,6%	3,8%	12,0%	73,0%	11,3%
Medel	14,5%	49,7%	13,6%	6,6%	14,4%	51,9%	14,8%
Median	12,7%	49,6%	13,0%	6,5%	12,2%	46,5%	13,0%